

CZECH ABSTRACTS TSCHECHISCHE ZUSAMMENFASSUNGEN

ABSTRAKTY

BEÁTA DÁVID (s. 3)

Analýza sociálních sítí: Použitá metodika pro efektivní spolupráci mezi organizacemi zabývajícími se ochranou dětí: Érseki Hittudományi Főiskola (*Arcibiskupská vysoká škola*) ve Veszprémě, Katedra sociální práce, v roce 2009 realizovala průzkum ohledně působení zabezpečovacího a signalizačního systému ochrany dětí. Výzkum se skládal ze dvou částí: proběhli hloubkové strukturované rozhovory s vybranými účastníky signalizačního systému (N = 58). Jako doplněk ke kvalitativnímu přístupu byl proveden mezi respondenty tzv. kompletní síťový průzkum. Snažili jsme se pojmenovat a popsat, jakoby očima účastníků signalizačního systému, silné a slabé stránky provozu. Sesbírali jsme i návrhy z rozhovorů, které mohou být hlavními pilíři pro další spolupráci. Studie je ukončena neobvyklým způsobem, protože uvádíme i výsledky za období od ukončení průzkumu. Při psaní naší studie jsme vedle prezentace výsledků průzkumu sledovali cíl, abychom upozornili odborníky ze sociální sféry na to, jaké nové možnosti nabízí v sociální oblasti výzkumná metoda přístupná přes sociální síť, jak umí analýza sociálních sítí napomoci praktické práci.

Klíčová výrazy: analýza sociálních sítí, sociální síť organizace, zabezpečovací a signalizační systém ochrany dětí, účinnost, aplikovaný výzkum

BETTINA F. PIKÓ, LÁSZLÓ BRASSAI & KEVIN M. FITZPATRICK (s. 29)

Vliv sociálního postavení na hodnocení vlastního zdraví: Porovnání maďarských a v Sedmihradsku (Rumunsko) v menšině žijících dospívajících: Cílem našeho výzkumu byla analýza sociálního postavení rodičů (tak objektivní, jak subjektivní) a vlastního vyhodnocení zdraví na dvou vzorcích dospívajících z východní Evropy a odhalení rozdílů při druhotných ukazatelích podle pohlaví. Údaje pocházejí ze dvou průřezových studií, částečně z jižní oblasti Maďarska (Szeged a jeho okolí, N = 881, průměrný věk = 16,6 let, rozptyl = 1,3 roky) a ze středního Sedmihradska, Rumunska (Sfântu Gheorghe/Sepsiszentgyörgy a v jeho okolí, N = 1977, průměrný věk = 16,8 let, rozptyl = 1,0 roky). Objektivní a subjektivní sociální postavení bylo taky zahrnuto do průzkumu. Vnímání vlastního sociálního postavení se ukázalo jako silný, univerzální a postupně působící indikátor z hlediska hodnocení zdravotního stavu dospívajících. Největším rozdílem ve vzorcích bylo to, že nezaměstnanost rodičů hrála větší roli ve zdravotním stavu mladistvých v Sedmihradsku. V případě dívek úloha socioekonomických proměnných byla výraznější. Při vlastním hodnocení zdraví se projevují společenské rozdíly u dospívajících, avšak jiným způsobem, než u dospělých.

Klíčová výrazy: subjektivní sociální postavení, nerovnosti v oblasti zdraví, kultury, nezaměstnanost, struktura rodiny, hodnocení vlastního zdraví, věk dospívání, rodiče

MIKUS SOLOVEJS (s. 46)

Kanonizace (svatořečení) nových mučedníků a vyznavačů víry v 20. století ruskou pravoslavnou církví: V dnešní době čeká Ruskou pravoslavnou církev seriózní vyhodnocení své historie v 20. století. Jak víme, toto století bylo pro Ruskou pravoslavnou církev velmi tragické. Komunistický režim přinesl nejen masivní fyzický a psychický teror, ale zfalšoval i dějiny a vytvořil nové mýty. Jedním z hlavních cílů komunistického režimu byla likvidace křesťanské víry a zastavení náboženské činnosti. Proto je svatořečení obětí komunistického teroru – nových vyznavačů víry a mučedníků – Nejvyšší radou Moskevského patriarchátu zásadním krokem v navrácení historické důvěryhodnosti. Svati byli vždy příkladem při vyznávání víry. Svatořečení je tedy současně důstojným připomenutím cíle lidského bytí, hodnoty života a nejvyšší úcty vůči osobě. První část článku rozebírá nejkrvavější dny Ruské pravoslavné církve, když ji po převzetí moci začali bolševici pronásledovat. Represe sovětské moci byly nejukrutnější v letech 1918 až 1941, a tak největší část nových mučedníků a vyznavačů víry svatořečených v 20. století tvoří právě oběti z tohoto období. Článek se pak zabývá významem studia archivních dokumentů, resp. metodikou analýzy, protože proces svatořečení se zakládá na studiu a analýze historických faktů, nakolik vhodnost osoby určené k svatořečení třeba pečlivě přezkoumat. Druhá část článku chronologicky rozebírá proces kanonizace a synodální rozhodnutí Ruské pravoslavné církve. Materiál obsahuje i rozhodnutí koncilu ohledně uctívání svatých. Na konci článku se zkoumají úkoly vyplývající ze svatořečení.

Klíčová výrazy: stát a církev, Sovětský svaz/Rusko, komunismus, státní socialismus, diktatura, dějiny, přehled, pravoslavná církev, mučedníci, pronásledování, svatořečení

MÁTÉ JOÓB (s. 60)

Zápas s minulostí: Pokus o individuální a společenské zpracování minulosti, se zvláštním zřetelem na vztah osob církevní sítě a socialistické státní bezpečnosti: Studie poukazuje na společenský kontext období, když se Evangelická církev Maďarska pokusila o zpracování vztahu osob církevní sítě a zpravodajských služeb po změně režimu. Popisuje také vznik a působení církevní rady, která byla založena s cílem, aby prozkoumala a analyzovala vztah státní bezpečnostní služby a některých církevních osob. Následně chce najít další aspekty zkoumáním individuálních a institucionálních prohlášení v zájmu získání odpovědí na následující otázky: proč se stalo uspořádání minulosti v dané církevní komunitě náročnějším procesem než se očekávalo a proč se nedala opravdu uplatnit obecně zformulovaná schéma pokání – zpověď – odpuštění na uspokojivé uspořádání otázky?

Klíčová výrazy: stát a církev, Maďarsko, komunismus, státní socialismus, diktatura, dějiny, přehled, pocit viny, hanba, odpuštění, činnost agenta

JOZEF HAŠTO & HANA VOJTOVÁ (s. 81)

Posttraumatická stresová porucha: Biologické a sociální aspekty, desenzibilizace pomocí očních pohybů a restrukturalizace, autogenní trénink při přetrvávajícím stresu: Případová studie, část 1.: Začlenění diagnostické kategorie posttraumatické stresové poruchy (PTSP) do amerického a mezinárodního diagnostického systému a definice „mimořádného stresoru“ zřejmě přispěly k současnému rozvoji výzkumu v oblasti psychotraumatologie. Bio-psycho-sociální

model se zdá být nejvhodnějším přístupem k této složité problematice. Autoři poskytují přehled výsledků současných výzkumů. Spousta vědeckých výzkumů se zaměřuje na hledání efektivních léčebných metod pro poruchy související s traumatem. Efektivitu vykazuje farmakologický a psychoterapeutický přístup. V současnosti autoři považují psychoterapii za významnější terapeutický přístup k traumatogénnym poruchám.

Klíčová výrazy: posttraumatická stresová porucha, bio-psycho-sociální model, terapie, psychoterapie

ÁGNES SZTANKOVICS (s. 102)

Prevenční možnosti nočního stolního tenisu: Studie se soustřeďuje na zanedbávanou oblast ochrany dětí. V nabídce prostředků sociální práce nenacházíme sport jako prevenční činnost, avšak víme, že pravidelný pohyb má důležitou roli v prevenci onemocnění, fyzická aktivita snižuje agresi, přispívá k osvojení vhodného zvládnání stresu, k vyvinutí zdravější osobnosti a k úspěšnějšímu zvládnání konfliktů. Protože mladí lidé sportují stále méně, snižuje se jejich kvalita života, odolnost vůči stresu, školní výkon a sociální zručnost a když se dostanou do skupiny, nejsou schopni se přizpůsobit jejím pravidlům. To vše už přesahuje rámec současnosti a ovlivňuje také společenství budoucnosti. Průzkumu se zúčastnili mladí lidé, kteří navštěvují noční pingpongové kluby, které provozuje Magyarországi Éjszakai Pingpong Sportegyesület (Maďarské sportovní sdružení za noční stolní tenis, dále MÉSE). MÉSE je nezisková organizace založená podle amerického vzoru, která organizuje noční mistrovství stolního tenisu s prevenčním účelem. Noční sportovní program, který funguje v členských státech USA, organizují pro ohrožené děti ochuzených, opomíjených rodin, které se toulají po ulicích a jsou bez možností a motivace. Tento program mimo jiné nahrazuje základní socializační nedostatky, vytváří komunitu a tím předchází tomu, aby se mladí toulali po ulicích a dostávali se do situací, které jsou v rozporu se zákonem. Podle amerického vzoru jsem očekávala od nočního stolního tenisu podobné výsledky i v maďarské relaci. Průzkum se soustředil na kvalitu života mladých. Protože rodinné zázemí ve značné míře předurčuje přístup dané mladé osoby ke sportu, předmětem průzkumu bylo i školní vzdělání rodičů a jejich přístup ke sportu, finanční situace rodiny a také možnosti trávení volného času mladých, kteří se účastní programu. Údaje přinesly nečekané výsledky. Z průzkumu jsme se dověděli, že rodiče mladých, kteří klub navštěvují, jsou kvalifikovaní, mají rádi sport, téměř třetina jich dodnes sportuje, jejich finanční situaci můžeme považovat za stabilní. Co se týká způsobu trávení volného času, téměř čtvrtina účastníků označila klasické rekreační formy, jako například výlety anebo čtení. Sport a zábavu s přáteli upřednostnila polovina odpovídajících. Jinými slovy řečeno, MÉSE – i když ne záměrně, ale – neslouží cílem označené vrstvě mládeže, přičemž opravdová „cílová skupina“ zůstává ohrožena.

Klíčová výrazy: výchova ke zdraví, rekreační sport, ochrana dětí, stres, prevence